

DERMATOLOGIE

**Stappenplan**

I: lichamenlijk onderzoek (morfologie) > PROVOKE

II: bepaal meest kenmerkende efflorescentie > PROVOKE

III: stel differentiaaldiagnose op

IV: kies (waarschijnlijkheids)diagnose

V: gerichte anamnese

VI: diagnostisch onderzoek (z.n.)

VII: einddiagnose

VIII: therapie

**Oriënterende anamnese en klachtverheldering**

• **RvK:** reden van komst

• **Anamnese:** ontstaanswijze, duur, plaats, beloop, recidief, invloed van factoren (werk, stress, hobby, seizoenen, licht, medicatie, enz.), jeuk, gezinsleden met soortelijke huidaandoening, therapie tot heden, betekenis/belasting voor patiënt, oorzaak volgens patiënt zelf

• **Ziektegeschiedenis:** andere (huid)ziekten; voorkomen van astma, hooikoorts, eczeem (atopie) bij patiënt; behandeling van ziekten bij een specialist

• **Familie:** huidziekten, voorkomen van astma, hooikoorts, eczeem (atopie) bij familieleden

• **Medicijnen:** medicatiegebruik, eventuele over-the-counter middelen

• **Allergieën:** overgevoeligheid voor orale en/of lokale therapie

**Lichamenlijk onderzoek**

• **Oppervlakte:** glad/ruw, geplooid/gerimpeld, verrucoseus, papillomateus, nattend, pussend

• **Consistentie:** week/zacht, stevig/vast/elastisch, hard, fluctuatief, pitting oedeem, infiltratie/induratie

• **Sensibiliteit:** hyper- en hypesthesie

**1.) Plaats**

**lokalisatie van de huidafwijkingen, bijvoorbeeld:**

Behaarde hoofd, achterste haargrens, nek, achter de oren, oksels, submammar, genitalia, tussen tenen, onder voeten, nagels, slijmvlies. Symmetrisch of eenzijdig.

**2.) Rangschikking Groepering**

|                  |                                    |
|------------------|------------------------------------|
| - folliculair    | (gegroepeerd en vanuit follikels)  |
| - annulair       | (gegroepeerd en ringvormig)        |
| - lineair        | (gegroepeerd en lijnvormig)        |
| - en bouquet     | (gegroepeerd en herpetiform)       |
| - corymbiform    | (moederlaesie met satellieten)     |
| - gedissemineerd | (ongegroepeerd en gegeneraliseerd) |
| - diffuus        | (aaneengesloten)                   |
| - discreet       | (van elkaar gescheiden)            |
| - reticulair     | (netvormig)                        |
| - confluërend    | (samenvloeiend)                    |

**Uitbreiding**

|                   |                                      |
|-------------------|--------------------------------------|
| - solitair        | (één laesie)                         |
| - circumscrip     | (klein gebied)                       |
| - regionaal       | (groter gebied heen)                 |
| - segmentaal      | (verzorgingsgebied ganglion)         |
| - gegeneraliseerd | (verspreid over groot gedeelte huid) |
| - universeel      | (verspreid over hele huid)           |

**7.) Efflorescenties**

afname huidvolume, uitend als dun, licht verzonden en plooibare huid

(sigarettenpapier-achtig)

**- Bulla:** vesicula > 1 cm

**- Comedo:** mee-eter; afgesloten talgklieruitvoergang + ophoping talgkliermaterieel

**- Crusta:** korst; ingedroogd exsudaat, bloed, cellen of uili

**- Dyschromie:** kleurverandering van de huid, niet wegdrukbaar

**- Erosie:** defect van de huid beperkt tot epidermis (geen bloedingen zichtbaar)

**- Erythema:** rode kleurverandering van de huid, wegdrukbaar

**- Excoriatie:** schaafwond; epidermidermaal defect (puntbloedingen zichtbaar)

**- Lichenificatie:** vergroting van huidrelief

**- Macula:** kleurverandering van de huid, niet verheven

**- Nodulus:** circumscrip palpabele weerstand in (sub)cutis < 1 cm, geneest met likken

**- Nodus:** nodulus > 1 cm

**- Papel:** circumscrip, solide huidverhevenheid < 1 cm, geneest zonder likken

**- Plaque:** solide vlakte verhevenheid > 1 cm

**- Purpura:** bloeding van huid of slijmvlies, paars-blauw, onscherp begrensd, niet wegdrukbaar

**- Pustela:** pus; holte gevuld met purulent vocht < 1 cm

**- Rhagade:** fissuur; inscheuring van de huid

**- Squama:** schilfer; loslatende samenklontering van hoornellen

**- Telangiectasia:** blijvende verwijding van kleinere bloed- of lymfevatajes, wegdrukbaar, zichtbaar als streep- of puntvormig wegdrukbare roodheid

**- Tumor:** solide uitsteekende verhevenheid > 1 cm

**- Urtica:** zweer; huiddefect tot in subcutis met geen of geringe genezing kwadde; vlakte, circumscrip, vlichtige verhevenheid door oedeemvorming in dermis

**- Vesicula:** blaasje; holte gevuld met helder vocht < 1 cm

**Typen Allergie**

**Type I = direct**

**anafylactische shock,**

**angio-oedeem, urticaria**

• lgE, mestcellen

• minuten-uren

**Type II = cytotoxisch**

**thrombocytopenische purpura,**

**hemolytische anemie, neutropenie**

• lgG, IgM

• 20 minuten

**Type III = immunocomplex**

**serumziekte, vasculitis**

• lgG, IgM

• 1-3 weken

**Type IV = cellulair (delayed type) reactie**

**allergisch contact-eczeem, fixed drug eruption,**

**ernstige geneesmiddelenreacties zoals Stevens-Johnson**

**syndroom/toxische epidermale necrolyse (TEN)**

• T-lymfocyten, Langerhans-cellen

• ½ - 3 dagen

**3.) Omvang**

Gebruik begripsomschrijvingen bij vele laesies met wisselende grootte:

- milair (1-2 mm) - kindehandpalmgroot (3-5 cm)

- lenticaal (3-10 mm) - handpalmgroot (5-10 cm)

- nummair (1-3 cm)

**4.) Vorm**

- rond

- ovaal

- polygonaal

- polycyclisch

- rechthoekig

- lineair

- gegreemd

- dendritisch

- grillig

- annulair

- arciform

- concentrisch

- kokardevormig

(irris, schietstijf)

(ringvormig)

(boogvormig)

(onderbroken ringvormig)

(dartsbord)

(lir, schietstijf)

**5.) Omtrek**

Lijnscherp, scherp, matig scherp, onscherp

**6.) Kleur**

Lichtrood, wegdrukbare roodheid (=erytheem door bloedvatverwijding, niet wegdrukbare roodheid (=purpura, t.g.v. erythrocyten-extravasatie), appelmoeskleur (bij diascopie, wijst op granulomateuze ontsteking)

**PROVOKE**

1 = stratus corneum (hoornlaag)

2 = epidermis (oppervlakte)

3 = dermis (cutis)

4 = hypodermis met subcutaan

5 = stratum lucidum

6 = stratum granulosum

7 = stratum spinosum

8 = stratum basale

9 = haar

f = haarspier

e = bloedvaten

b = drukszuw

d = taigklier

a = zweetklier

**PROVOKE**

1 = stratus corneum (hoornlaag)

2 = epidermis (oppervlakte)

3 = dermis (cutis)

4 = hypodermis met subcutaan

5 = stratum lucidum

6 = stratum granulosum

7 = stratum spinosum

8 = stratum basale

9 = haar

f = haarspier

e = bloedvaten

b = drukszuw

d = taigklier

a = zweetklier

**DD's van verschillende ziektebeelden**

**Erytheem**

*gelokaliseerd*

- erysipelas
- rosacea

*gegeneraliseerd*

- mononucleosis infectiosa
- secundaire syfilis
- geneesmiddelenreactie
- virale exanthemen

*annulair/gegryeerd*

- erythema migrans

**Papuleuze dermatosen**

*papillomateus/verruceus*

- verruca vulgaris
- verruca seborrhoica
- condylomata acuminatum

*vlak*

- lichen (ruber) planus
- verruca plana
- molluscum contagiosum
- urticaria
- prurigo
- scabies

*spits*

- prurigo
- condylomata acuminatum

**Purpura**

- purpura senilis
- stollingsafwijking (trombocytopenie)
- vasculitis (o.a. IgA-vasculitis)
- vasculair/occlusief (sepsis, embolie)

**Eczenen**

- constitutioneel/atopisch
- seborrhoisch
- allergisch contacteczeem
- ortho-ergisch

**Erythematopapulo squameuze dermatosen**

*essentieel*

- psoriasis
- pityriasis rosea

*seborrhoisch eczeem*

*facultatief*

- dermatomycose

**Vesiculobulleuze dermatosen**

*vesiculeus*

- herpes simplex/zoster
- varicella

*bulleus*

- pemphigus vulgaris
- impetigo bullosa
- porfyrie
- dermatitis herpetiformis
- bullaeus pemfigoid
- toxisch epidermale necrolyse (TEN)

**Mondslijmvlies afwijking**

- lichen planus
- leucoplakie
- aften
- candidiasis (spruw)

**Pustuleuze dermatosen**

- furunkel, carbunkel
- impetigo
- pyodermie
- infectie (mycose, herpes)
- rosacea
- acne
- dermatitis peri-oralis

**Nod(ul)euze dermatosen**

- epidermale cyste
- *benigne tumoren*
- lipoom
- dermatofibroom
- verruca
- *maligne tumoren*
- BCC
- PCC

**Ulcererende dermatosen**

- ulcus cruris
- decubitus
- infectie (parasitair, bacterieel, mycotisch)
- vasculitis
- maligniteit
- pyoderma gangrenosum

**Trichosen**

- alopecia androgenetica
- alopecia areata
- tinea capitis
- hirsutisme
- hypertrichose

**Keratosen**

- actinische keratose

**Dyschromie**

- hyperpigmentatie
- melasma
- postinflammatoire hyperpigmentatie
- hypopigmentatie
- pityriasis versicolor
- postinflammatoire hypopigmentatie
- depigmentatie
- vitiligo

**Sclerose**

- lichen sclerosus

**Onychose**

- paronychia
- unguis incarnatus
- onychomycose